

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Referanser:
Dykkar:
Vår: 16/2304 - 17/7560

Saksbehandlar:
Tord Moltumyr
tord.moltumyr@meland.kommune.no

20.04.2017

Uttalelse vedr. fraværsregler i videregående skole

Det vises til tidligere korrespondanse i saken. Kommunehelsetjenesten avgir med dette en begrunnet uttalelse til Utdanningsdirektoratet (Udir) og Kunnskapsdepartementet (KD) sin praksis om fraværsregler i videregående skole. Det konkluderes med at det foreligger brudd på folkehelsesloven.

Saksgrunnlag

Saken bygger på følgende dokumentasjon:

- Brev fra Meland kommune til Kunnskapsdepartementet 16.09.16.
- Oversendelsesbrev fra Kunnskapsdepartementet til Utdanningsdirektoratet 19.09.16.
- Brev fra Meland kommune til Utdanningsdirektoratet 30.09.16.
- Epost-korrespondanse mellom Meland kommune og Utdanningsdirektoratet 29.09.16.

Bakgrunn

Kunnskapsdepartementet innførte i 2016 nye regler for legedokumentasjon for elever med sykefravær fra videregående skole. Meland kommune ba i brev av 16.09.16 om en redegjørelse om hvilke helsekonsekvenser som var vurdert. Svarfrist var satt til 3 uker.

Kunnskapsdepartementet oversendte saken til Utdanningsdirektoratet til behandling. Utdanningsdirektoratet har ikke ønsket å besvare forespørselen. I epost fra Utdanningsdirektoratet 29.09.16 henvises kommunen til å kontakte Helsedirektoratet eller Fylkesmannen for å få redegjort for saken. De nevnte etater har vært kopimottakere av korrespondansen, men har ikke respondert i saken.

Postadresse

postmottak@meland.kommune.no
Postboks 79, 5906 Frekhaug
Besøksadr: Havnevegen 41 A
5918 Frekhaug

Kontakt

www.meland.kommune.no
Telefon +47 56 17 10 00
Telefaks +47 56 17 10 01

Konto 1503 18 83722
Org.nr. 951 549 770

Kartinfo: www.nordhordlandskart.no

Kommunen har fått i oppdrag av Stortinget å forvalte arbeide med å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse. Gjennom folkehelselovens § 4 er kommunen pålagt å medvirke til at helsemessige hensyn blir ivaretatt av andre myndigheter og virksomheter. Dette gjelder også overfor statlige virksomheter. Medvirkning skal skje bl.a. gjennom råd, uttalelser, samarbeid og deltakelse i planlegging. Kommunen har således en plikt til å uttale seg når det oppstår svikt i statlige myndigheters hensyntaken til helsemessige forhold.

Før kommunen avgir uttalelse, eventuelt fatter vedtak i saken, er det naturlig å be om en redegjørelse for hvilke helsemessige hensyn KD og/eller Udir har foretatt. Det er sterkt beklagelig at etatene har valgt ikke å bidra til å opplyse saken. Kommunen må derfor avgir uttalelse basert på foreliggende informasjon. Det skal sies at kommunehelsetjenesten ikke på noe tidspunkt har fått informasjon, kapasitet eller ressurser til å iverksette et større attestasjonsarbeid for skoleelever.

Kommunen ba KD spesielt gjøre rede for hvilke vurderinger som var gjort opp mot overordnede helsepolitiske prioriteringer. Siden kapasiteten i kommunehelsetjenesten ikke er økt, etterlyses føringer for hvilke andre pasientgrupper man mener skal få dårligere oppfølging. Fra kort tid etter innføring har fastlegene i vår kommune erfart stor økning i attestarbeid knyttet til skoleelever med behov for konsultasjon for banale lidelser. Dette har gått ut over kapasiteten i fastlegeordningen, og med dårligere tilgjengelighet for andre pasientgrupper. Videre har kommunehelsetjenesten bekymringer knyttet til økt smittepress på legenes venterom, samt i klasserom, med økt fare for spredning av smittsomme sykdommer. Videre kan det stilles spørsmål ved om kravet til legeattester bidrar i riktig retning når det gjelder elevs opplæring til egenomsorg, egenmestring og å kunne ta selvstendig ansvar for eget fravær i framtidig arbeidsliv.

I offentlige debatter om saken har representanter for statlige myndigheter foreslått å overlate noe av attestarbeidet til andre yrkesgrupper på skolene, bl.a. helsesøstre. En slik praktisering vil imidlertid kunne binde opp skolehelsetjenestens tid til attestarbeid. Dette på bekostning av elever med større oppfølgingsbehov. En slik praksis vil kunne bidra til økte sosiale helseforskjeller, og være i strid med folkehelseloven § 1.

I stortingsmelding 19 (2014-2015), Folkehelsemeldingen, er Regjeringen tydelig på at folkehelsepolitikken er et ansvar på tvers av sektorer og samfunnsområder (s.10) og at alle departementer har roller og ansvar innen folkehelseområdet. Kommunen vil peke på at KD og Udir også må innse sin del av det overordnede folkehelseansvaret.

Kommunens vurdering

Kommunen har vurdert saken opp mot folkehelselovens bestemmelser.

- a) I § 1 heter det: (...) *Loven skal sikre at kommuner, fylkeskommuner og statlige helsemyndigheter setter i verk tiltak og samordner sin virksomhet i folkehelsearbeidet på en forsvarlig måte. Loven skal legge til rette for et langsiktig og systematisk folkehelsearbeid.*

Vurdering: Udir og KD har ikke kunnet dokumentere at det foreligger samordning med andre statlige etater, fylkeskommuner eller kommuner i spørsmålet om fraværsregler. Konsekvenser knyttet til endrede prioriteringer i kommunehelsetjenesten synes ikke vurdert. Udir og KD er ikke engang enige om hvem som har oppfølgingsansvaret i denne saken. Det foreligger således brudd på folkehelselovens §1.

- b) I § 4 heter det: ... *Kommunen skal medvirke til at helsemessige hensyn blir ivaretatt av andre myndigheter og virksomheter. Medvirkning skal skje blant annet gjennom råd, uttalelser, samarbeid og deltagelse i planlegging. Kommunen skal legge til rette for samarbeid med frivillig sektor.*

Vurdering: Gjennom ikke å svare på kommunens forespørsler har Udir og KD vanskeliggjort kommunens oppdrag etter § 4.

- c) I § 22 framgår det at: *Statlige myndigheter skal i sin virksomhet vurdere konsekvenser for befolkningens helse der det er relevant.*

Vurdering: Slik vurdering synes ikke å være gjort. Det foreligger brudd på folkehelselovens § 22.

- d) I §24 omtales Helsedirektoratet sin rolle som rådgiver for bl.a. andre statlige virksomheter. Det foreligger ikke opplysninger om hvilken kontakt eller rådgivning som foreligger.

Vurdering: Det er ikke dokumentert at Helsedirektoratet er forespurt fra KD om arbeidet med fraværsreglene, eventuelt hvilke råd som er gitt. Det foreligger brudd på folkehelselovens § 24.

Kommunen har vurdert hvorvidt det skal fattes vedtak etter bestemmelsene i folkehelselovens kapittel 3. I denne omgang finner man imidlertid at en uttalelse vil være et mer hensiktsmessig virkemiddel.

Konklusjon

Med hjemmel folkehelseloven § 4 avgir kommunehelsetjenesten derfor følgende uttalelse:

Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet har i arbeidet med fraværsregler i videregående skole ikke samordnet sin virksomhet med andre offentlige myndigheter. Det er ikke gjennomført forsvarlig utredning av helsefaglige og prioriteringsmessige konsekvenser. Gjennom ikke å besvare henvendelser fra kommunen har etatene vanskeliggjort kommunens lovpålagte medvirkningplikt.

Det konkluderes med at det foreligger brudd på folkehelseloven § 1, 22 og 24. Videre har man hindret kommunen i å kunne gjennomføre sin medvirkningsplikt etter § 4.

Uttalelsen er ikke et enkeltvedtak. Det foreligger således ikke klageadgang. Kommunen imøteser imidlertid en tilbakemelding på hvordan KD og Udir vil justere framtidig praksis i samsvar med folkehelselovens krav.

Med hilsen

Tord Moltumyr
helsesjef/ kommuneoverlege

Dokumentet er elektronisk godkjent og har difor ingen signatur.

Kopi til:

Fylkesmannen i Hordaland		5020	BERGEN
Helse- og omsorgsdepartementet	Postboks 8011	0030	OSLO
	Dep.		
Helsedirektoratet	Postboks 7000, St.	0130	OSLO
	Olavs plass		

Mottakere:

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119

0032

OSLO

Dep

Utdanningsdirektoratet

Postboks 9359

0135

OSLO

Grønland